

Διατριβὴ σπουδαστρίας ἐν Καμβρίδῃ. — Ἐν ἐπιστολῇ νεαρῆς ἀμερικανίδος, φοιτητρίας τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Καμβρίδης, ὑπάρχον ἀρκετὰ περιέργου λεπτομέρειαι περὶ τοῦ βίου, ὃν διήγουσιν ἐν γυμνασίῳ, ἰδρυμένῳ δι' αὐτάς, αἱ ἱκανῶς πολυάριθμοι ἤδη φοιτήτριαι τοῦ πανεπιστημίου τούτου.

« Ὁ κώδων δίδει τὸ σύνθημα τῆς ἐγέρσεως τῇ 7 1/2 ὥρᾳ. Τῇ 8ῃ ὥρᾳ εἰρικόμμεθα πᾶσαι ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ διὰ τὴν ἐσθινὴν προσευχὴν κατ' αὐτὴν παρίστανται καὶ οἱ ἰηρέται. Μένοντες ὀρθαί, κατὰ τὴν σιγὴν ὅμως τῆς προσευχῆς γονυπετοῦμεν πάραυτα, ἀθροῦς στρεφόμεναι πρὸς τὴν ἀναγινώσκουσαν. Ὡς πρὸς τοὺς θαράποντας, οὗτοι στρέφονται πάντοτε πρὸς τὸν τοῖρον. Εἴτα ἐπέρχεται τὸ πρόγευμα. Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ εἰπῶ ὅμιν πῶς γίνεται τοῦτο. Ἐν ἐνὶ τῶν ἄκρων τῆς αἰθούσης παρατέθεται εἰρεῖα τράπεζα φέρουσα ἄρτους, τρέχουσαι πρὸς ταύτην κόπτοντες ἀνὰ ἑν τεμάχιον, μεθ' ὃ ἀναζητοῦμεν τεμάχιον χειρομηρίου, ἢ ὡς ἢ σαρδέλλας· λάβετε ὑπὸ σπουδαίαν ἔσπιν τὰ « ἦ » ταῦτα, διότι οὐδέποτε τολμῶμεν νὰ λάβωμεν δύο ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰδῶν ὁμοῦ. Τὸ τοιοῦτο διαταγὴν θὰ ἐνεποιεῖ ἐντόπιον. Ἐρχομεν πρὸς τοὺς τοῖτοι σαρδέλλας βραστὸν καὶ ἰδύσματα, τέτον καὶ καρφέ. Ὅταν προμηθευθῶμεν οὕτως ἔχοντο τὸ ὅσον θέλομεν καθήμεθα ἐν μιᾷ τῶν μικρῶν τραπέζων, αἵτινες κοσμοῦσι τὴν αἰθούσαν καὶ τρώομεν ἐν σιγῇ. Μόλις ἀνταλλάσσομεν μίαν « καλὴν ἡμέραν » ἢ ἐν νεύμῃ τῆς κεφαλῆς. Ἄφ' ἧς σιγῆς κατερχόμεθα τῶν θαλάμων ἡμῶν. Τοῦτο φαίνεται συμβαίνει κατὰ τὴν ἐξῆς ἀρχήν, ὅτι ἐν τοῖς μεγάλοις τοῖτοις πανεπιστημίοις, ὅπου δικτελοῦμεν ἐν διαρκεί συνεπαφῇ μετὰ τῶν συμμαθητῶν ἡμῶν, παράχρησις τῆς ἐνεργείας θὰ ἦτο τὸ ἐπιδοθῆναι εἰς διαρκεῖς φιλοφρονήσεις καὶ φλυαρίας.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἐξερχόμεθα εἰς τὸν κήπον. Ὁ ἐν ὑπαίθρῳ βίος, ὡς γινώσκετε, καταναλίσκει μέγα μέρος τῆς διημερεύσεως ἐν Ἀγγλίᾳ. Καὶ αὐτόθι ὅμως τηροῦμεν σιγὴν. Ἄν ἔλῃτε στενωτάτην τινὰ φίλην συμπεριδιαβάξετε ἴσως μετ' αὐτῆς· ἀλλ' οὐχὶ σύνηδες τοῦτο.

Τῇ 9ῃ ὥρᾳ μεταβαίνομεν εἰς τοὺς θαλάμους ἡμῶν πρὸς ἐργασίαν, μᾶλλον ὅτι οὐδεὶς νόμος ἐπιβάλλει τοιαύτην ὑποχρέωσιν.

Τὴν 1ην ὥραν παρατίθεται τὸ γεῦμα, συνιστάμενον συνήθως ἐκ ζωμοῦ, κρέατος, γεωμήλων, πλακουντίων καὶ πουδύγκας. Μετὰ τὸ γεῦμα τοῦτο ἐπέρχεται ἀναψυχὴ διὰ περιπάτου, παιγνιδίων ἐν τῇ παιδιᾷ καὶ γυμνάσεως διὰ μονόζυλων. Τὴν ἐν τοῖς μονόζυλοις γύμνασιν εὖρον λίαν θελκτικὴν· ἀλλ' ὅσον διαφέρουσιν οἱ Ἀγγλοὶ τῶν ἡμετέρων συμπατριωτῶν. Μολοντί αἱ νεαραὶ κόραι, αἱ ἐν τῷ διὰ μονόζυλων γυμνάσματι ἐνασχολούμεναι, πολλάκις ἐντυγχάνουσι σπουδαστῶν ἐν τῷ αὐτῷ ἐπίσης γυμνάσματι ἐνασχολούμενοι, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον συμβαίνει ὅπερ νὰ ὁμοιάξῃ καὶ πόρρωθεν ἔστω πρὸς τὸ ἔρωτοτροπεῖν. Ἀπαξ ὅμως, προκειμένου νὰ μετὰσχῶ ἐκδρομῆς διὰ μονόζυλου μετ' ἄλλων σπουδαστριῶν, ἐδέχθη νὰ μεταγίγωμεν τὸ ἡμέτερον μονόζυλον μέχρι τινὸς ἀποστάσεως. Ὁμιλος σπουδαστῶν περὶ ἡμέραν ἡμῶν· οὗτοι, σπεύσαντες, ἔλαβον τὸ ἡμέτερον μονόζυλον, μετήγαγον αὐτὸ εἰς τὸ ποθούμενον μέρος καὶ ἀπεσύρθησαν ἀποχαιρετίσαντες μόνον διὰ τῶν πιλιδίων αἰσίων. Οὐδὲ λέξις ἀπηγγέλη· οὐδὲ βλέμμα ἀντηλλάγη ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν καὶ τῶν σπουδαστριῶν. Τὸ διέβημα αὐτῶν ἦν ἀπλὴ πρᾶξις συσχολαστῶν. Πιστεύετε ὅτι ἐν Ἀμερικῇ ἐν παραπλησίᾳ συναντήσῃ ὁμίλου σπουδαστῶν μεθ' ὁμίλου φοιτητριῶν τὰ ἀρχαῖα θὰ παρήρχοντο ἢ ἡδύνατο νὰ παρέλθωσιν οὕτως;

Μετὰ τὰ πρὸς ἀναψυχὴν γυμνάσματα ἐπιστρέφοντες εἰς τοὺς θαλάμους ἡμῶν μέχρι τῆς ὥρας τοῦ δείπνου, ὅπερ παρατίθεται τῇ 7 1/2 τῆς ἐσπέρας· ἐν τούτῳ ὅμως ἐπικρατεῖ πολλὴ λεπτότης καὶ τάξις. Αἱ τοῦτου μετέχουσαι ὀρεῖται νὰ ἔχωσιν εὐπρεπῇ τὴν περιβολὴν καὶ τὸ θαράκιον ἐν ἡμισελήνῳ ἔσθῃν κεκομμένον· ἀριπρεπὲς δὲ θεωρεῖται τὸ κοσμεῖν τὴν ἐσθῆτα διὰ πολλῶν τριχάπτων. Ἡ συνδιάλεξις δέον νὰ περιστρέφηται περὶ ζητήματα οὐχὶ σοφικοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐπὶ οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτρέπεται τὸ διαλέγεσθαι περὶ τῶν εἰς τὸν ἐν τῇ σχολῇ βίον ἀφορώντων.

Μετὰ τὸ δείπνον σπουδάζομεν μέχρι τῶν 10 ὥρῶν κατόπιν λαμβάνομεν κακίον. Κατόπιν ἐκίστου γεύματος προσφέρεται καφφές ἢ τέϊον

ἐν τοῖς θαλάμοις· τὸ κακίον ὅμως προσφέρεται μετὰ τῆς 10 καὶ 11 μ. μ. Τὰ κακία ταῦτα ὅμως προσφέρονται συνήθως εἰς πολλὰς φοιτητρίας ἀπὸ κοινοῦ. Τὸ κακίον παρασκευάζεται ἐν αὐτῷ τῷ θαλάμῳ τῆς προσφερούσης τοῦτο φοιτητρίας συνοδεύεται δὲ ὑπὸ βουτυρούχων ἀρτίσκων, πλακούντων κλπ. Εἰς τὰς ἐσπερίδας, οὕτως εἰπεῖν, ταύτας μεγάλῃ ἀποδίδεται σπουδαιότης διότι θεωροῦνται ὡς ἀρμοδιώταται εἰς τὸ διδάσκειν τὰς νεαρὰς κόρας τίνι τρόπῳ δύνανται νὰ ὑποδέχονται μετ' ἀπλότητος ἄμα καὶ μεγαλοπρεπείας.

Τολμηρὰ μὲν θὰ ἦτο ἴσως ἡ ἐξῆς κρίσις ἀλλὰ τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἐπιστολῆς φαίνεται τεκμηριῶν λίαν σαφῶς ὅτι ἡ γραφάσα εἶχεν ἰδίαν ὑπ' ὅψιν τὸ

Far la vita dello studente

Mangiar, bere, e far niente

ὡς λέγουσιν οἱ Ἰταλοὶ· ἄγειν βίον σπουδαστοῦ, ὅστις συνίσταται ἐν τῷ τρώγειν, πίνειν καὶ πράττειν οὐδέν.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Γερμανίας. — Τὴν 1ην περελθόντος Δεκεμβρίου ἐγένετο ἡ ἀπογραφὴ τοῦ πληθυσμοῦ καθ' ἅπαν τὸ γερμανικὸν κράτος. Ἡ Γερμανία ἤρριθμει τότε 49,422,928 κατοίκους. Κατὰ τὰ πέντε ἔτη, ἅτινα περῆλθον ἀπὸ τῆς προτελευταίας ἀπογραφῆς (1885) καὶ τῆς τοῦ δεκεμβρίου τοῦ 1890, ὁ πληθυσμὸς ἡῤῃσεν κατὰ 2,665,138 ἄτομα, ἤτοι κατὰ 503000 κατ' ἔτος κατὰ μέσον ὄρον.

Ἡ Πρωσία ἔχει 29,959,388 κατοίκους, ἡ Βαυαρία 5,589,382, ἡ Σαξωνία 3,500,513, ἡ Βυρτεμβέργη 2,035,443, τὸ μέγα δουκάτον τῆς Βάδης 1,656,817 καὶ ἡ Ἀλσατία-Λοθαρηγγία 1,603,987.

Ο ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΑΣΣΑΝΕΙΟΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον ἀριθμὸν).

Τὸ κορδόνι. — Ἡ Πολυζένη, θεραπαινὶς πλουσίου ὁμογενοῦς, διαμένοντος ἐν Φαλήρῳ κατὰ τὸ θέρος, ἔρᾳται τοῦ Φιλοποίμενος· μὴ δυνήθεϊσα ὅμως νὰ πληροφορηθῇ περὶ τοῦ ἔρωτος αὐτοῦ διὰ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἄνθους Μαργαρίτας, προτείνει τῷ ἑραστῇ τὴν λύσιν τοῦ ἀκολούθου αἰνίγματος·

Θὰ πᾶς ὅτὸν ἐλαιῶνα κάτω, κι' ἀπὸ 'κεῖ
θὰ ξερριζώσης, Φιλοποίμην, μὴ ἐλθὰ·
ὄχι μὲ ξύλο ὅμως ἢ μὲ σίδηρο,
θὰ τὴν τραβήξης μ' ἐργαλεῖο μαλακό,
μὲ ἓνα πραγματάκι, ποῦ μὲ τὸ σχοινὶ
ὁμοιάζει, ἀλλὰ δὲν εἶναι σχοινί· ἀλλῶς
τὸ λέν. Εἶν' ἓνα πραγματάκι, ποῦ λυγρὸ
καὶ κουλουριάζεται. Οἱ ἀξιωματικοὶ
μ' αὐτὸ στολίζουνται. Καὶ ὅτ' αὐτὸ ποδήματα
τὸ βάθουν οἱ τσαγγάρηδες πολλαῖς φοραῖς.

Ὁ πτωχὸς Φιλοποίμην, μὴ κατορθὼν νὰ εἴρῃ τὴν λύσιν, στενωχεῖται, ἀλλὰ λήει τὸ αἰνίγμα ὁ ἀνθοπώλης Γέρο-Νικόλας. Οὗτος, καύσας τὸ σαρούχιον, καλεῖ πρὸς ἑαυτὸν τοὺς Μπαλωματῆδες, οἵτινες, πλεξάντες διὰ σχοινίων κορδόνιον, ὁρμῶσι μετὰ τοῦ Φιλοποίμενος καὶ τοῦ Γέρο-Νικόλα εἰς τὸν ἐλαιῶνα, ἀλλ' οὗτος φρουρεῖται ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τῆς Ἐλεῆς. Ἐντεῦθεν προκαλεῖται δεινὸς ἀγὼν, καθ' ὃν οἱ Ποσαπέρνηδες, καλῶς ὠπλισμένοι, τρέπουσιν εἰς φυγὴν τοὺς Μπαλωματῆδες, οὗτοι ὅμως, μεταπεμφάμενοι ἐκ Πειραιῶς ἐπικούρους τοὺς ὁμοτέχνους, νικῶσι τοὺς ἀντιπάλους, εἰς οὓς ἐπιβάλλουσι κωμικοὺς ὄρους εἰρήνης. Οὕτως ἡ ἐλαία ἐκρίζεται ὑπὸ τῶν Μπαλωματῆδων, ὁ δὲ Φιλοποίμην λαμβάνει εἰς γάμον τὴν Πολυζένην.

Ὁ ποιητὴς ὀνομάζει τὸ ἔργον αὐτοῦ κωμωδίαν, ἀλλὰ πράγματι, λέγει ἡ κρίσις, εἶναι μῦθος, ἄτε ἐστερημένος πάσης πλοκῆς· πολλαχοῦ ἐπιδεικνύει εὐφυΐαν. Τὰ ἄσματα αὐτοῦ εἶναι ἐπιτυχῇ πως. Ὁ ποιητὴς φαίνεται λόγιος, πολλάκις μὲν ἐπ' ἀγαθῷ, ἐνίοτε δὲ ἐπὶ κακῷ· τὰς ἰδέας αὐτοῦ ζητεῖ νὰ στηρίξῃ ἐπὶ χωρίων τοῦ Θεοκρίτου. Ἀλλ' εἶναι γνώστης τῆς ἀρχαίας κωμωδίας, ἣν καὶ ἀπομιμείται. Ὁ καθ' ἡμᾶς

πολιτικός βίος, οὐχὶ τόσο ἐλεύθερος ὡς ὁ τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, δὲν ἀνέχεται τὴν ἄκραν ἐλευθεροστομίαν τῆς πολιτικῆς κωμωδίας· ὅθεν καλῶς ἔπραξεν ὁ ποιητής, ἀποφυγὼν τὴν ὀνομαστὶ κωμωδησιν.

Ἀνθορακες.—Εὐαγόρας ὁ φιλόλογος ἔραται Ἀργυροῦς, τῆς θυγατρὸς πλουσίου Ἀθηναίου Στρεψιάδου, ἀνδρὸς ἀρχαϊκῆς ἀνατροφῆς. Ἀλλ' ἡ σύζυγος Μεγατίμη εἶναι ἐπιπόλαιος. ξενότροπα ἤθη ἀπομιμουμένη, ψευδοφραγκικά, φρονούσα ὅτι ἐν τούτοις κεῖται ἡ εὐγένεια. Παραπεισθεῖς ὑπ' αὐτῆς ὁ ἀγαθὸς σύζυγος, ἀποφασίζει νὰ ἐκδώσῃ τὴν θυγατέρα οὐχὶ εἰς τὸν χρηστὸν φιλόλογον, ἀλλ' εἰς τὸν ἀγύρτην δημαγωγὸν Πλανίδην. Οὗτος εἶναι τέλειος τύπος δημοκράτης, γινώσκει καλῶς τοὺς πολιτικούς αὐτοῦ πελάτας, πρὸς οὓς φέρεται ὡς πρὸς ἀνδράποδα. Ὄταν ἀναμείνωσιν οὗτοι ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐν τῇ αἰθούσῃ τὸν Πλανίδην, οὗτος δικαιολογεῖται ὡς ἑξῆς :

Συγγνώμην, εἰς σήμερον σὰς ἑκαμὰ νὰ περιμένετε. Τὴν νύκτα ὀφθαλμὸν ἢ διὰ σὰς φροντίς μου δὲν μὲ ἄφησε νὰ κλείσω, καὶ τὸ μαρτυρεῖ τὸ πρίξιμον τῶν δύο ὀφθαλμῶν μου, ὅπως βλέπετε. . . Τοιοῦτος πρέπει νᾶνε πᾶς πολιτικός· πολὺ νὰ μὴ κοιμᾶται, εἰπ' ὁ Ὀμηρος· καὶ σεῖς τὸ ἐννοεῖτ' ἀκόμη ποῖο καλὰ ἀπὸ τὸν Ὀμηρον, γιὰτὶ πολιτικοὶ ὅλοι σὰς εἶδσε θύσει.

Οἱ φύσει πολιτικοὶ οὗτοι πελάται τοῦ Πλανίδου ἔχουσι πολλὰς ἰσχυροτάτας, ἅς οὗτος γινώσκει νὰ ἐξοικονομῇ μετ' ἐπιτηδεύτητος, ὑποσχόμενος νὰ φέρῃ τὰ προσήκοντα εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδια πρὸς θεράπείαν. Μεταξὺ αὐτῶν εἰσέχεται καὶ τις ποιητής.

Σὺ τίνα πόθον ἔχεις, ἄνερ ποιητὰ ;

Ἐρωτᾷ ὁ Πλανίδης. Οὗτος ἀποκρίνεται ἀριστοφανικῶς, ἀλλὰ καὶ λίαν συγκαταβατικῶς.

Οὐδὲν τῆς πανδελίνου ὥραιότερον ! ἀλλὰ καὶ κάλλος δυστυχέστερον οὐδέν ! ὦ ! τὶ σκληρότερον τῶν κολοδῶσεων ἐκείνων τῆς σεληνῆς τῶν ὤμων κ' οἰκτρῶν ! Δὲν θέλω τὴν σεληνὴν κολοβήν, νῦν μὲν μνηοειδῆ καὶ ἄλλοτε ἀμφικυρτον, ἀείποτε τὴν θέλω ὀλοστρόγγυλον. Καὶ οὗτός μου ὁ πόθος μ' ἤγαγε πρὸς σέ, Πλανίδη. Κατὰ πᾶσαν τῆς νυκτὸς ἀρχὴν τὸ ἀργυροῦν της ἄρμα ἅς τὸ ἀνυψοῖ πρὸς διαυγοῦς αἰθέρος κοῖλα γαλανὰ ἢ μειδιῶσα Ἀρτεμις πλινθιφαῖς, ἀπὸ τὰς ὑμνῳτικῆς κορυφᾶς ἀφοῦ, προκύπτουσα, στρογγύλῃν δεῖξῃ κεφαλὴν κ' ἐπὶ τῶν κορυφῶν ἐπικαθίστασα ὀλίγον, ῥίπῃ βλέμμα πρὸς ἡμᾶς γλυκί, ἀναπαυθῆ δ' ὀλίγον πρὸς ὁδὸν μακράν.

Ὁ Πλανίδης εὐχαριστεῖ καὶ τὸν ποιητὴν· τῇ προτάσει δὲ τινος παλίου παραπέμπει αὐτὸν εἰς τὸν διεθυντὴν τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου—διὰ τὰ περαιτέρω.

Ὁ Πλανίδης οὗτος πρὸς πολιτικούς σκοποὺς εἶχε πείσει τοὺς πελάτας αὐτοῦ ὅτι ἀνεκάλυψεν ὅρος χρυσοῦ· ἐπ' αὐτοῦ ὑπόσχεται νὰ κτίσῃ πόλιν, ἣς οὗτος θὰ καθίστατο ὁ πρόεδρος. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ φιλόλογος Εὐαγόρας προσέρχεται, παρατηρῶν εἰς τὸν Πλανίδην ὅτι ὁμᾶς ἀνθρώπων ἐργάζεται ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, ἐξορύσσουσα μέταλλον. Τοῦτο μαθὼν ὁ Πλανίδης, προτείνει τῷ λαῷ νὰ σταλῶσι πρέσβεις, ζητήσοντες μέταλλον καὶ ὕδωρ ὡς δῶγμα ὑποταγῆς. Οἱ πρέσβεις, πορευθέντες εἰς τὸ ὄρος, συλλαμβάνονται ὑπὸ τῶν ἐργατῶν, δεσμεύονται τὰς χεῖρας καὶ ἀλείφονται διὰ κόνεως ἀνθρώπων, διότι ἐνομισθισθῶσαν λωποδύται. Οὕτω προσαχθέντων τῶν πρέσβων εἰς τὴν χ ρ η σ ο δ η μ ο κ ρ α τ ι κ ῆ ν συνέλευσιν, ἀποκαλύπτεται ἡ ἀπάτη τοῦ Πλανίδου, ὅστις ἐγκαταλείπεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὁ δὲ φιλόπολις Στρεψιάδης, ὁ τέως ὑποκύπτων εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συζύγου, ἵνα ἐκδώσῃ τὴν θυγατέρα σύζυγον τῷ Πλανίδῃ, μετὰ μελῆθεῖς δίδωσιν αὐτὴν τῷ Εὐαγόρῃ.

Ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ποιητοῦ τῶν Ἀ ν θ ρ α κ ω ν ἐπέδρασε προφανῶς ἡ κωμωδία τοῦ Ἀριστοφάνους. Οὐδεὶς τῶν ποιητῶν, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων, ἀπεικόνισεν ἀκριβέστερον τοῦ μεγάλου κωμικοῦ τῶν Ἀθηναίων τὸν χαρακτῆρα τοῦ δημαγωγοῦ. Αὐτὸς ὁ Σαϊξπῆρος ἐν τῷ χαρακτῆρισμῷ τοῦ Ρωμαιοῦ Ἀντωνίου ἐξελέγχεται ὑποδεέστερος. Ἀλλ' ὁ ὑφιστάμενος, ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως, τὰς τοιαύτας ἐπιδράσεις κινδυνεύει νὰ παραπλανηθῇ. Ὁ μέγας ἐκεῖνος κωμικὸς παρασύρεται πολλάκις ὑπ' ἀκατασχέτου φαντασίας, ἔχει πολλὰ παρὰ φύσιν, συγχωρούμενα, διότι καλύπτονται ὑπὸ τῆς μεγαλοφυΐας. Ἀλλ' ὅ,τι δυνατόν καὶ ἐπιτετραμμένον μεγάλῳ ἀνδρὶ δὲν ἐπιτρέπεται τοῖς ὑποδεεστέροις. Παρὰ τῷ μεγάλῳ δημιουργῷ κατανοοῦμέν τι μὴ ἀληθές, μὴ φυσικόν, ἀλλ' ἡ μεγαλοφυΐα καταβάλλει καὶ πείθει. Τοῦτο δὲ πρέπει νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψει οἱ ἀποπειρώμενοι ἐκ τῶν ποιητῶν νὰ μιμηθῶσι τὸν Ἀριστοφάνην καὶ τὸν Σαϊξπῆρον ἰδίᾳ, τοὺς δύο μᾶλλον ἀχαλινώτους δημιουργοὺς. Ὁ ποιητής τῶν Ἀ ν θ ρ α κ ω ν ἔπρεπε ν' ἀποφύγῃ ταῦτα, ἅτε μὴ προσήκοντα τῷ νεωτέρῳ θεάτρῳ. Οὕτως οἱ θεράποντες τοῦ Πλανίδου Ξανθίας καὶ Παρδόκας δὲν ἐκπροσωποῦσιν ἀληθεῖς ὑπηρετάς τῶν καθ' ἡμᾶς καιρῶν, ἀριστοφάνεια ὄντες τέλειον πρόσωπα.

Ἡ κωμωδία αὕτη ἰδύνατο νὰ κληθῇ καὶ Πλανίδης ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ ἥρωος, τιμωρομένου ἐπὶ τῇ σκευωρηθείσῃ πρὸς ἀποπλάνησιν ἀπλοϊκῶν ἀνθρώπων ἀπάτῃ. Ἀλλὰ τὸ ἦθος αὐτοῦ δὲν διαγράφεται ἐπιτυχῶς· εἶναι τύπος κοινοῦ δημαγωγοῦ. Ἀκριβέστερον εἰκονίζεται ἡ κόρη τοῦ Στρεψιάδου σύζυγος Μεγατίμη, ἀσκόπως καὶ ἀνοήτως παρεμβάλλουσα γαλλικὰς φράσεις ἐν τῇ συνδιαλέξει καὶ πρὸς τὴν θυγατέρα τῆς αὐτῆς, ἐλληνοπρεπῶς μεμορφωμένην. Χρηστὸν παρίσταται τὸ ἦθος τοῦ Εὐαγόρα. Ἡ πλοκὴ τοῦ μύθου δὲν εἶναι λίαν τεχνική, ἔχει ὅμως τὴν προσήκουσαν κάθαρσιν. Ὁ ποιητής φαίνεται ἀνὴρ λόγιος, γνώστης τῆς ἀρχαίας κωμωδίας, πολλὰ τοῦ κατασπείρων τὸ γέλοον. Ἐν τῇ στιχομυθίᾳ δεικνύει εὐφυΐαν καὶ παρουσίαν πνεύματος. Τὰ δὲ λυρικά ἄσματα, σύμφωνα πρὸς τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἀριστοφανίζοντα, εἶναι ἐπιτυχῆ.

Τὸ ἐπιδοκεπτήριον.—Ὁ πολιτικὸς Πληξίας χάριν τῶν σκοπῶν αὐτοῦ ἀποφασίζει νὰ ἐκδώσῃ τὴν θυγατέρα του Εὐρυδίκην τῷ δημεγέρτῃ δικηγόρῳ Κροταλίδῃ. Ἀλλ' οὗτος εἶχε δώσει πρὸ καιροῦ ὑπόσχεσιν νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον ἄλλην, τὴν πτωχὴν ἐργάτιδα Μαρίαν ἕνεκα τοῦ ἐξῆς γεγονότος.

Ὁ Κροταλίδης οὗτος, κατατρυχόμενος ἐκ πενίας καθ' ὃν χρόνον

διέτρεχε τὸ τέταρτον τοῦ πανεπιστημίου ἔτος, ὅτ' ἀπεφάσισε νὰ παύσῃ ὁ πατήρ του νὰ ἀποστέλλῃ χρήματα τὰ πρὸς συντήρησίν του.

καὶ ἐν ἀπελπισίᾳ διατελῶν, ἐξελέξατο τὴν ἀγχόνην πρὸς αὐτοκτονίαν· ἀλλ' ἐνῷ ἐπραγματοποιεῖ τὴν ἀπόφασιν ταύτην :

ἔβῃν εἰς τὴν θύραν του τότε ἄγγελος Κυρίου, ἡ κόρη τῆς οἰκοκυρᾶς, ἡ προσφιλεῖς Μαρία.
— Τί κάμεις, ἐξεβόνησε !—Γυμναστική, τῇ λέγω
— Γυμναστικὴ ! κακοῦργημα ἐντρέπεσαι νὰ εἴπῃς.

Ἡ νεαρὰ κόρη, μαθοῦσα τὰ κατ' αὐτὸν καὶ συγχινηθεῖσα, κατέπεισε τὴν μητέρα τῆς νὰ προσλάβωσιν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον. Ἡ Μαρία εἰργάζετο, ὁ δὲ Κροταλίδης ἐν ἀ ν έ σ ε ι ἐξηκολούθει τὰς σπουδὰς του.

Σύνθηες ἐν τῇ ἀθηναϊκῇ κοινωνίᾳ μυθιστόρημα, καταλῆγον πολλάκις εἰς τραγωδίαν. Μετὰ καλὸν γέυμα, παρασκευασθὲν ὑπὸ τῆς ἐργασίας τῆς Μαρίας, ὁ ἀπόβλητος υἱὸς ἠρθάνθη στὴν καρδίαν του ἕνα παλῆμον — ἦτο ἀδυναμία τοῦ αἵματος — καὶ ἄρπασας τὴν χεῖρα τῆς Μαρίας, ὁμνύει εἰς αὐτὴν αἰώνιον ἔρωτα, ἐπίσης δὲ γαμικὸν δεσμὸν μετὰ τὴν λήψιν τοῦ διπλώματός του.

Ἐλήφθη τοῦτο, ὁ δὲ Κροταλίδης ἐγένετο δικηγόρος καὶ σημαῖνον πολιτικὸν πρόσωπον· πολλοὺς ἐγκληματίας ἔσωσεν ἐκ τῶν φυλακῶν, ἀναμφιβόλως οὐχὶ ἐξ ἄγνου αἰσθηματος, ὡς ἔσωσεν αὐτὸν ἄλλοτε ἡ Μαρία, ἀλλὰ πρὸς δημιουργίαν πολιτικῆς δυνάμεως. Τύπος δημεγέρτου, ἐνόμιζεν ὅτι ἰδύνατο ν' ἀξιώσῃ ἡμέραν τινὰ τὴν ἔδραν ὑπουργοῦ. Ἐν τοιαύτῃ ἀκμῇ ὢν, ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν ἐτέρου ὁμοίου, ἐν ἐνεργείᾳ πολιτευομένου, τοῦ Πληξίου. Οὗτος θέλει νὰ δώσῃ τὴν θυγατέρα Εὐρυδίκην τῷ Κροταλίδῃ, ὡς ἀντάλλαγμα λαμβάνων τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ ὑποστήριξιν. Τοῦτο συνέφερεν εἰς ἀμφοτέρους. Ὁ μὲν Κροταλί-

δης εἶχεν ἀνάγκην τῆς συνδρομῆς τοῦ Πληξίου, οὗτος δὲ τῆς υποστηρίξεως ἐκείνου. Ἄλλ' ὑπάρχουσι προσκόμματα· ἡ ὑπόσχεσις γάμου, ἣν ἔδωκεν ὁ Κροταλίδης τῇ Μαρίᾳ, καὶ ἡ δυστροπία τῆς Εὐρυδίκης, προτιμώσης ἀντ' αὐτοῦ πρίγκιπα τινὰ Καλλιμάχην, πλάσμα περιέργου συγκυρίας, ἐπιδράσαν ἐπὶ τῆς μεγαλομανοῦς φαντασίας τῆς κόρης τοῦ Πληξίου.

Τὸ πρῶτον πρόσκομμα, ἡ ὑπόσχεσις τοῦ Κροταλίδου, αἶρεται μετ' ἀσήμενον τοῦ ἐντίμου τούτου προσώπου ἐνδοιασμόν. Εἶχε σύμβουλον φοιτητὴν τινὰ, κεκτημένον εὐρυτέραν γνῶσιν καὶ τοῦ δικαίου καὶ τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν. Οὗτος ὑποδεικνύει αὐτῷ, ὅτι ὑπόσχεσις χωρὶς συμβόλαια δὲν ὑποχρεοῦσιν, ὅτι ὀφείλει νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Μαρίαν καὶ νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν Εὐρυδίκην.

Αἱ πράξεις αἱ γιγάντεια θυσίας ἀπαιτοῦσι·
θὰ γείνη ὀλοκαύτωμα μὴ νέα· τί σημαίνει;

Ἡ νοησιὰ αὕτη κατισχύει τῶν ἐνδοιασμῶν τοῦ δημεγέρτου, ὅστις ἀποφασίζει νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Μαρίαν χάριν τῆς Εὐρυδίκης.

Ὁχλαγωγίαν, ἐξεγερθεῖσαν κατὰ τοῦ Πληξίου, διαλύει ἀμέσως διὰ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ

Ὁ Κροταλίδης μ' ἓνα μικρὸν λόγον του,
ποῦ ὅττις ἀκαδημείας ἓνα μάρμαρο
ἐπάν' ἀνέστη καὶ τὸν ἐξεθῶνσε
κ' ἔκαμεν ὅλους τοὺς ἀκαδημαῖκους
πολίτας μάρμαρο, γιὰ νὰ ὁμοιάζουνε
μὲ τὴν ἀκαδημεία τους.

Μετὰ τὸν ὀχλαγωγικὸν τοῦτον θρίαμβον τοῦ Κροταλίδου ὁ Πληξίας προσφέρει αὐτῷ τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς του, θυγατρὸς ἀνδρός, «ποῦ διαθέτει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ γαμβροῦ του ὅσα κίχιν ἔχῃ ἢ Ἑλλάς στοιχεῖα ζωογόνα».

Ἄλλ' ἡ Εὐρυδίκη προτιμᾷ τὸν πρίγκηπα Καλλιμάχην, οὗ ἐπισκεπτήριον εἶδεν ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. Ὅτε δὲ ἡ Μαρία, πληροφορηθεῖσα περὶ τοῦ συνοικεσίου τούτου, μετέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ Πληξίου, ἵνα παραστήσῃ τῇ Εὐρυδίκῃ, ὅτι ὁ Κροταλίδης ὑπεσχέθη ἄλλοτε νὰ λάβῃ αὐτὴν σύζυγον, αὕτη ἀποκρίνεται ὅτι θέλει τὸν Καλλιμάχην, οὐχὶ δὲ τὸν Κροταλίδην, ἅτε ἀπεχθανομένη τοὺς δικηγόρους.

Ἄλλ' ὁ Πληξίας, ἔχων ἤδη ὑποχρεώσεις πρὸς τὸν Κροταλίδην, προτείνει αὐτὸν πρὸς τὴν Εὐρυδίκην, ἥτις ὅμως ἀρνεῖται. Ὁ πατὴρ δυσαρτεῖται κατὰ τῆς θυγατρὸς, θέτων αὐτὴν ὑπὸ ἐπιτήρησιν ἐν τῷ οἴκῳ, διαταχθέντων τῶν ὑπηρετῶν νὰ μὴ δεχθῶσιν οἰονδήποτε ξένον.

Τὰ κατὰ τὸ Ἐπισκεπτήριον τοῦ πρίγκιπος Καλλιμάχης ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦλθεν εἰς Ἀθήνας ἐπαρχιώτης, ἀφελὴς τὰ ἤθη, ἀλλὰ πονηρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις ὁ Σκνιπίδης. Οὗτος ἐπεθύμει νὰ λάβῃ συνέντευξιν μετὰ τοῦ παντοδυναμοῦ Πληξίου, ἵνα τὸν δεκάσῃ καὶ γείνη κύριος δημοσίων κτημάτων. Μὴ εἰσαγόμενος εἰς τὸν οἶκον τούτου, ἔλαθεν ἐπισκεπτήριον πρίγκιπος τινος Καλλιμάχης, ὅπερ τυχαίως εὗρε κατὰ γῆρας καὶ δι' αὐτοῦ ἐγένετο δεκτὸς εἰς τὸν οἶκον, νομισθεὶς ὡς πρίγκηψ. Ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης γίνονται κωμικαὶ παρεξηγήσεις. Ἡ θυγάτηρ τοῦ Πληξίου προσφέρεται πρὸς τὸν ἐπαρχιώτην ὡς πρὸς πρίγκηπα, μὴ ἐννοοῦντα. Ἐνῷ οὗτος ὁμιλεῖ περὶ τῆς ὑποθέσεώς του, ἡ Εὐρυδίκη φέρεται πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς γαμβρόν. Παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ πατρὸς νὰ εἰσέλθῃ ξένος εἰς τὸν οἶκον, αὕτη δέχεται τὸν Σκνιπίδην, φρονούσα ὅτι οὗτος εἶνε ὁ πρίγκηψ Καλλιμάχης. Ὁ Σκνιπίδης στενοχωρεῖται, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ζητεῖ νὰ ἐκμεταλλευθῇ ἐπαρχιωτικῷ τῷ τρόπῳ τὴν κουφότητα τῆς Εὐρυδίκης. Μετ' ὀλίγον προσέρχεται ὁ Κροταλίδης, ὃν παρουσιάζει αὕτη εἰς τὸν δῆθεν πρίγκηπα· οὗτος μέμφεται τὸν ἐπαρχιώτην διὰ τὸ θάρρος του, νομίζων αὐτὸν πραγματικὸν πρίγκηπα, ἐπὶ τῇ καταπατῆσει τῆς ἐθιμοτυπίας. Πρὸς ἐξίλωσιν ὁ Σκνιπίδης ζητεῖ αὐτὸν δικηγόρον, βλέπων αὐτὸν λίαν ζωηρόν. Ἄλλ' ὁ Κροταλίδης, ἐξεργόμενος τῆς αἰθούσης, δίδει τὸ ἐπισκεπτήριόν του εἰς τὸν Σκνιπίδην, γράφων ἐπ' αὐτοῦ ὅτι τὸν προσκαλεῖ εἰς μονομαχίαν εἰς τὸ Στάδιον. Ἡ Εὐρυδίκη, ἀναγνοῦσα αὐτό, πίπτει λιπόθυμος, τρέμουσα διὰ τὴν ζωὴν τοῦ Σκνιπίδου, ὅστις ὅμως, ἰδὼν αὐτὴν λιπόθυμον καὶ μὴ ἐν νοῶν τὸ αἷτιον, ἐξέρχεται τοῦ οἴκου.

Ἡ δημοτικότητα τοῦ Κροταλίδου παρήλθεν, ὡς ἐγνώσθη ἡ πρὸς τὸν Πληξίαν λιποταξία αὐτοῦ. Τὰ κατὰ τὴν μονομαχίαν μαθόντες πολῖται τινες, σπεύδουσι πρὸς τὸ Στάδιον, ἵνα ἴδωσιν ἐπὶ τόπου τὸ ἀποτέλεσμα. Ὁ Κροταλίδης, ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀποκρουσθεὶς δὲ ὑπὸ τῆς Εὐρυδίκης, μεταβαίνει εἰς τὸ Στάδιον, ἵνα μονομαχήσῃ μετὰ τοῦ Σκνιπίδου. Ἐκεῖ ἀναγνωρίζεται ἡ ἀλήθεια τῶν πραγμάτων. Μεταβαίνει καὶ ἡ Μαρία, πρὸς ἣν εἶχε γράψῃ ὁ Κροταλίδης, ζητῶν συγγνώμην, ἃν φονευθῇ ἐν τῇ μονομαχίᾳ. Αὕτη δὲν ἐκτελεῖται, ἡ δὲ Μαρία καὶ ὁ Κροταλίδης συμφιλιοῦνται, τελουμένου τοῦ γάμου, τοῦ δὲ Σκνιπίδου μόλις κατανοοῦντος τὴν κωμικὴν θέσιν του.

Ἐν τῇ κωμῳδίᾳ ταύτῃ βρῖθουσιν αἱ περιπέτειαι καὶ ἡ ραδιουργία. Ποικιλία προσώπων καὶ κοινωνικῶν σχέσεων. Ὁ ποιητὴς ἀνασύρει μίαν πτυχὴν τῶν καθ' ἡμᾶς κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν ἡθῶν καὶ πράττει τοῦτο οὐχὶ ἀνεπιτυχῶς. Τὰ πρόσωπα τοῦ Πληξίου, τοῦ Κροταλίδου καὶ τῆς Εὐρυδίκης, τοῦ ἐπιτηδεύου πολιτικοῦ, τοῦ ἀλλοπροσάλλου δημεγέρτου, τῆς ματαιόφρονος κόρης, ἐξ ἐνὸς ἐπισκεπτηρίου, οὗ δὲν ἀναζητεῖ τὴν ἀρχήν, ὀνειρευομένης συνοικέσιον μετ' ἐνὸς πρίγκιπος, ὃν καὶ φαντάζεται ὅτι βλέπει ἐν τῷ πρώτῳ ἐπαρχιώτῃ, δὲν στεροῦνται κωμικῆς ὑποστάσεως. Τὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας εἶναι ἐπίσης εἰλημμένον ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ βίου τῶν Ἀθηνῶν. Ἄλλ' ἡ λύσις δὲν εἶναι πλήρης. Δὲν διαλευκαίνονται ἐπὶ τέλους προσχρόντως τὰ κατὰ τὸ ἐπισκεπτήριον τοῦ πρίγκιπος Καλλιμάχης, ὃ περ ἤθελε καταστήσει κωμικότερα πρόσωπα τινὰ, οἷον τὴν Εὐρυδίκην, τὸν Σκνιπίδην, κατανοοῦντα ὅτι ἡ πονηρία αὐτοῦ νὰ ἐπιδώσῃ ξένον ἐπισκεπτήριον, ἵνα εἰσαχθῇ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Πληξίου, παρήγαγε κωμικὰ ἀποτελέσματα. Ἄλλ' ἡ τιμωρία τοῦ ἠθικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἀλλαξοπίστου Κροταλίδου εἶνε ἐπιτυχής.

Παρὰ τὰς ἐλλείψεις ταύτας ὁ ποιητὴς εἶνε εὐφυὴς μυθοπλόκος καὶ ψυχολογεῖ προσχρόντως.

Ἡ Ἀλεπού. — Ὁ φαρμακοποιὸς Γουδοχέρης εἶχε γυναῖκα Ἀγγελικὴν καὶ θυγατέρα Ἐρατώ, ἐπιπόλαια ὄντα, γλιχόμενα νεωτερισμῶν, πρὸς οὓς δὲν ἦσαν ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς θέσεως καὶ ἐκ τοῦ πλούτου προωρισμένα. Ἡ Ἐρατὼ ἐπιθυμεῖ νὰ λάβῃ σύζυγον τινὰ Ἀνεμοκουβάρην, ἐπαγγελλόμενον τὸν μέγαν ἐπιχειρηματίαν καὶ ἔχοντα ἐν Ἀθήναις πολλὰς σχέσεις μετὰ διακεκριμένων οἰκογενειῶν. Οὗτος παρενδύει γαλλικὰς λέξεις ἐν ταῖς συνδιαλέξεσιν αὐτοῦ, κατακτῆσας οὕτως εὐκόλως τὴν ἐκτίμησιν τῆς οἰκογενείας Γουδοχέρη, ἣν καὶ πείθει ἡμέραν τινὰ νὰ μετᾶσχῃ τοῦ γνωστοῦ κυνηγίου τῆς Ἀλεπούς, φέρων καὶ τὸ πρὸς τοῦτο προσκλήτηριον. Ὁ ματαιόφρων φαρμακοποιὸς τρελλαίνεται ἐκ χαρᾶς ἐπὶ τῇ προσκλήσει ταύτῃ:

διασκέδασις λαμπρὰ
τὰς πύλας τῆς ἀνοίγει κ' εἰς τὸν εὐγενῆ
ὀρίζοντά της αὖριον τοὺς προσκαλεῖ.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ καταφθάνει ἐκ Γαργαλιάνων τῆς Πελοποννήσου πλούσιος κτηματίας, παλαιὸς φίλος καὶ ὁμήλικος τοῦ Γουδοχέρη. Οὗτος πρὸ πολλῶν ἐτῶν πλουτήσας ἐν Ἀμερικῇ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐν ἣ ἡγόρασε τὰ καλλίτερα τῶν κτημάτων, καταστάς ὁ πρῶτος σταφιδοκτηματίας. Τοιοῦτος ὢν ὁ Χρυσόχερης, ἦλθεν εἰς Ἀθήνας πρὸς εὖρεσιν νύμφης ἐὺ παιδεύτου κόρης διὰ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀγαθὸν νέον, εὐσταλῆ, κληρονόμον δὲ μεγάλης περιουσίας.

Ψηλός, λιγνός, ὅαν κρίνος μὲ τὴν κάτασπρη
ἀστράφτει φουστανέλλα.

λέγει ὁ πατήρ.

Ἰδίᾳ ἐπιθυμεῖ τὴν θυγατέρα τοῦ φίλου τοῦ Γουδοχέρη, ἣν ὁ υἱὸς εἶδε τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς των ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν Ἀθηνῶν καὶ συνεπάθησε πρὸς αὐτήν. Ἄλλ' ὁ φαρμακοποιὸς ἔχει ὅλως ἄλλοιᾶς ιδέας περὶ κοινωνίας, ἡθῶν, ἄρα καὶ γάμου τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ. Αὐτὸς ἔχει σχέσεις πρὸς τὴν εὐγενεστέραν τάξιν τῶν Ἀθηνῶν, ἀνταλλάσσει ἐπισκέψεις μετ' αὐλικῶν, διπλωματῶν, χρηματιστῶν, μετὰ διακεκριμένων προσώπων, φαίνεται καὶ αὐτὸς «μετὰ τῶν ἄλλων distingue ἀληθινός»· φρίττει ἄρα πρὸς τῆς ιδέας γάμου τῆς θυγατρὸς του μετὰ φουσταναελοφόρου ἐπαρχιώτου.

Ἐκ τοῦ ἀκολούθου διαλόγου μεταξὺ Γουδοχέρη καὶ Χρυσόχερη περὶ

ἀποδοχῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ δευτέρου ὡς γαμβροῦ καταδεῖκνυνται ὁ χαρακτήρ καὶ αἱ ἰδέαι ἀμφοτέρων, τοῦ σώφρονος ἐπαρχιώτου καὶ τοῦ ματαιόφρονος κατοίκου τῆς πρωτεύουσας.

Ἐμαθε :

πῶς ἔχεις κόραις, φιλενάδες, ἐκλεκταῖς
εἰς τὰς Ἀθήνας σκέσεις, κ' ἦλθα νὰ σοῦ πῶ
τὴν πρόθεσίν μου, ὥστε . . .

— Δὲν τὸν ἄνδρ' εὖρες

ὁ τοὺς Γαργαλιάνους, ἀδελφὲ, καλλιτέρα.

Ἄλλ' ὁ Χρυσοχέρης ἐπιθυμεῖ νὰ τοῦ δῶ σ' ἡ καμμία μ' ἄλλον σπουδασμὲν ἢ εἶναι πλουσιώτατος ὁ υἱός του· ὁ δὲ Γουδοχέρης ἀποκρίνεται :

Ἀλλὰ ἐδῶ αἱ νύμφαι εἶναι δύσκολοι.

Χρυσοχέρης :

Ἐγὼ ἀπ' ἐναντίας ἤκουσ', ἀδελφὲ,
ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας νύμφαι ὕψοναις
ὑπάρχουν, νέαις καὶ γεροντοκόριττα
καὶ ὅτι ρίπτουν δίκτυα καθημερινῶς
γὰ νὰ ψαρεύσουν ὅποιον στείλῃ ἡ μοῖρά των
γαμβρὸν ἐμπρός των . . .

Ἄλλ' ὁ γαμβρός, ἀποκρίνεται ὁ Γουδοχέρης, πρέπει νὰ ἔχῃ προσόντα.
Μάλιστα λέγει ὁ Χρυσοχέρης :

Κρασί, ρακὶ δὲν πίνει· νέος φρόνιμος,
κυντάζει τὴν δουλειά του καθημερινῶς.

Ἄλλὰ ταῦτα δὲν εἶναι προσόντα, λέγει ὁ φαρμακοποιός.

Καὶ ποῖα εἶναι τὰ προσόντα τοῦ γαμβροῦ ἐν Ἀθήναις, ἐρωτᾷ ὁ Χρυσοχέρης :

Γουδοχέρης.— Ἰδοὺ ἄκουσε.

Ἐν πρώτοις πρέπει νὰ φορῇ τὰ φράγκικα
ἐνδύματα ὁ Ἕλλην, νῦνε δὲ πολὺ
στενὰ ραμμένα, ὥστε νὰ ἐξέρχωνται
ἀπ' τὸ κορμὶ τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια του.
Βλέπει δὲν βλέπει, πρέπει πάντα νὰ φορῇ
γυαλιὰ ὅτ' αὐτὰ μάτια, χαριέντως νὰ μιλῇ,
χωρὶς ἔντροπὴν καμμία, μετὰ γυναικῶν
γὰ κάθε πράγμα, νὰ μιλῇ τὴν γαλλικὴν
συνήθως γλῶσσαν, πλὴν καὶ ὅτ' ἀλληλικῶς,
ὅταν συγκαταβαίνει νὰ μιλῇ κ' αὐτὰ,
ν' ἀνακατόνῃ πέντε λέξεις γαλλικὰς
καὶ γαλλικὴν νὰ δίδῃ ὅς' ὅλα προφορᾷ.

Ὁ γνωστός Ἀνεμοκουθάρης ἔρχεται μετ' ὀλίγον, φέρων τὸ προσκλητήριον διὰ τὸ κυνήγιον τῆς Ἀλεπούς. Ἀλλὰ δεῖ χρημάτων καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ Γουδοχέρη στερεῖται. Ὁ εἰς ἐπίσκεψιν παριστάμενος ἐπαρχιώτης προσφέρει τὸ ἀναγκαῖον χρηματικὸν ποσὸν εἰς τὸν κουμπάρον. Ἐν τούτοις χρειάζονται καὶ τρεῖς ἴπποι. Ὁ Γουδοχέρης μετέβη εἰς ὅλα τὰ ἱπποστάσια τῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ δὲν εἶρε. Μετ' ὀλίγον προσέρχεται ἄγγελος ἱπποκόμος, προσφέρων τρεῖς ἴππους ἀντὶ ἑκατὸν δραχμῶν· ὁ Γουδοχέρης ἀποδέχεται, ἀλλ' ἀποδείκνυται ὅτι οὔτε αὐτός, οὔτε ἡ σύζυγος καὶ ἡ θυγάτηρ γινώσκουσιν ἱππασίαν. Ἐν ἀπορίᾳ περὶ τοῦ ποιητέου ὁ ἄγγελος συμβουλεύει νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ἐκδρομὴν ἐπὶ ὄνων, μὴ ἀπαιτουμένων εἰδικῶν πρὸς τοῦτο γνώσεων. Μετὰ τινὰ δισταγμὸν συγκατανεύει ἡ οἰκογένεια νὰ μεταχειρισθῇ ὄνους ἀντὶ ἱππῶν, βεβαιώσαντος τοῦ Ἀγγλου, ὅτι κέκτηται τρεῖς τοιοῦτους μετὰ μεγάλων ὤτων. Τῇ προτάσει δὲ τῆς θυγατρὸς ἀποφασίζεται ν' ἀποκρύψωσι τὰ ὄντα τῶν ὄνων διὰ κομψῆς κουκούλας, εἶδους *capuchon*.

Ἐπὶ τῶν ζώων τούτων ἀπέρχεται ἡ οἰκογένεια εἰς τὸ κυνήγιον.

Ὁ Χρυσοχέρης, μεταβὰς πρὸς ἐπίσκεψιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἵνα λάθῃ ἀποκρίσιν τοῦ Γουδοχέρη περὶ γάμων τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐρατοῦς, παραινέει ἐπὶ στιγμὴν ἐν τῷ οἴκῳ. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ παρουσιάζεται δικαστικὸς κλητῆρ, φέρων ἀπόφασιν κατὰ τοῦ Γουδοχέρη περὶ πληρωμῆς τρισχιλίων δραχμῶν. Μὴ εἰδὼν αὐτὸν ὁ κλητῆρ, ἀπέρχεται διὰ νὰ ἐπανέλθῃ.

Ἀστειοτάτῃ ὑπῆρξεν ἡ ὀνηλατικὴ Ὀδύσεια τῆς οἰκογενείας Γουδοχέρη. Συναντᾷται μετὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ Μαχαίρα, ὅστις, ἰδὼν αὐτὴν ἐν χωμικῇ καταστάσει, ἔτε καταπεσοῦσαν ἀπὸ τῶν ὤμων τοῦ δυσπειθοῦς ζώου, ἀπολέσαντος καὶ τὸ *capuchon*, λαμβάνει θάρρος καὶ ἀπειθύνει τολμηροτάτας ἐρωτικὰς φιλοφρονήσεις εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Γουδοχέρη, ἐνῶ συγχρόνως ὁ Ἀνεμοκουθάρης πολιορκεῖ τὴν θυγατέρα. Ὁ Γουδοχέρης, ἰδὼν τὸν Μαχαίραν, τολμηρῶς προσφερόμενον πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ, φέρεται τραχέως, τοῦθ' ὕπερ παροργίζει τὸν ἀξιωματικόν. Κακῶς ἔχων ἐπ' ἀνέρχεται εἰς τὸν οἶκον ὁ Γουδοχέρης. Ἐκεῖ τὸν ἀναμένουσι νέαι συμφοραί. Πληροφορεῖται τὴν ἐκουσίαν ἀπαγωγὴν τῆς νεωτέρας θυγατρὸς αὐτοῦ, ἀκολουθήσας τὸν ὑπηρέτην τοῦ φαρμακείου. Λαμβάνει πρὸς τούτοις ἐπιστολὴν τοῦ Μαχαίρα, καλοῦντος αὐτὸν εἰς *μονομαχίαν*. Φοβερὰ ἡ στενοχωρία τοῦ δυστυχοῦς φαρμακοποιοῦ.

Ἡ τρισαγία Γλυκερία, κράτα τον !

— Βρὲ τί Μαχαίρας εἶν' αὐτὸς ἀληθινὸς
καὶ ὄνομα καὶ πράγμα ! ποῦ ὅτ' ἐν δόλῳ
ἐδγῆκ' ἐμπρός μου ὁ θεότρελλος αὐτός
κ' εὐρῆκα τὸν μπελᾶ μου ; τί τοῦ ἔκαμα
καὶ θέλει νὰ μὲ σφάξῃ ;— Παναγία μου,
τὸ λέγω καὶ κρύνω, δὴν ν' ἀπέθανα.
— Ἀχ, ἄχ ! κατηραμένη Ἀλεπού ! ἐσὺ
τὰ πταίεις ὅλα· ἐξ αἰτίας σου
ἐπὶ γαιδάρου πώλου ἐταξίδευσα,
τὴν τοῦμπαν δὲ ἐπῆρα τὴν γνωστὴν
κ' ἔσπασα τὸ κεφάλι καὶ ἐβράχικα
καὶ εἶδα κἄτι πράγματα ἀπίστευτα·
περιῦδρὶσθην, γιοῦχα δὲ μοῦ φώναξαν.
ὁ βοηθός μου ἐκλεψε τὴν κόρην μου,
τὸ φαρμακεῖον ἐλυστεύθη, χάθηκα·
καὶ τώρα θέλει ὁ θεότρελλος αὐτός
ἢ νὰ ὑπάγῃ νὰ μὲ σφάξῃ ἢ αὐτός
νὰ ἐλθῇ πρὸς ἐμένα γὰρ τὸ ἴδιον.

Τότε παρουσιάζεται ὁ ὑποψήφιος γαμβρός Ἀνεμοκουθάρης, τρομερὸς κατὰ τὸ λέγειν του

εἰς τὸ σπαθί, τὸ ξίφος, τὸ πιστόλιον·

ὁ Γουδοχέρης τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν ἀντιπροσωπεύσῃ ἐν τῇ *μονομαχίᾳ*, ἀλλ' οὕτως ζητεῖ ν' ἀποφύγῃ, καλῶς γινώσκων τὸν Μαχαίραν ἐξ ἄλλων δυσἀρέστων δι' αὐτὸν γεγονότων. Ἐνῶ ταῦτα συμβαίνουσι, παρουσιάζεται αὖθις ὁ δικαστικὸς κλητῆρ, ζητῶν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν γνωστὴν ἀπόφασιν τοῦτο περιάγει εἰς δεινὴν ἀμηχανίαν τὴν οἰκογένειαν Γουδοχέρη. Ἀλλὰ παρουσιάζεται αὖθις ὡς ἐκ μηχανῆς θεοῦ ὁ Χρυσοχέρης, ἐπιδεικνύων τῷ δικαστικῷ κλητῆρι τὴν γενομένην ἤδη παρ' αὐτοῦ ἐξόφλησιν τῆς συναλλαγματικῆς. Μετὰ τὰ δείγματα τῆς γενναιοφροσύνης τοῦ Χρυσοχέρη ὁ Γουδοχέρης, κατανοῶν τὰ σφάλματα αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιπολαιότητα, δι' ἣν παρ' ὀλίγον νὰ μεταβῇ εἰς τὰς φυλακάς, λαμβάνει ὡς γαμβρὸν διὰ τὴν Ἐρατὴν τὸν υἱὸν τοῦ Χρυσοχέρη, ἐπιδεικνύοντος αὖθις γενναιότητα διὰ τῆς προκίσεως τῆς δευτέρας κόρης τοῦ συμπεθέρου του, ἣν εἶχεν ἀπαγάγει τὴν πρῶταν ὁ βοηθός τοῦ φαρμακείου, ὡς καὶ τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ. Οὕτω τὴν αὐτὴν ἡμέραν τελοῦνται τρεῖς γάμοι, πάντων εὐφροσύνως ψαλλόντων :

Ζήτω οἱ Γαργαλιάνοι,

γωνιὰ ἐλληνικὴ !

Χρυσὴ ζωὴ θὰ κάνῃ,

ἀν' ἣν κανεῖς ἐκεῖ,

Τὸ νοῦ της ὁπῆται ἔχει

κάθε νοικοκυρὰ

κι' οὔτε νὰ πιάσῃ τρέχει

τῆς Ἀλεπούς οὐρά.

Ἡ χωμωδία αὕτη, φέρει ἡ κρίσις, εἶναι ἡ σχετικῶς ἀμεμπτοτέρα πασῶν οὐχ ἥττον χρήζει μετὰ τῶν λοιπῶν ἐπεξεργασίας. Ἡ ἐξέλιξις προβαίνει ὁμαλῶς. Ἡ γλῶσσα προσήκει χωμικῷ διαλόγῳ, οὔτε χυδαία ἔχον, οὔτε καθαρεύουσα. Τὸ θέμα εἶνε ἐπίκαιρον, εἰ καὶ πῶς ἀπίθανος ὁ χαρακτήρ τοῦ φαρμακοποιοῦ, καλουμένου εἰς ὑψηλὰς συναναστροφάς, μετέχοντος δὲ καὶ τοῦ κυνηγίου τῆς Ἀλεπούς. Ἡδύνατο νὰ ἐπι-

νοηθῇ καταλλήλοτερον πρόσωπον. Τὸ κωμικὸν ἄλλας ἱκανῶς καταχέεται ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ. Ἡ δὲ κάθαρσις εἶναι ἐπιτυχής, μὴδὲν ἔχουσα τὸ ἀπίθανον. Ἐνιαχοῦ ὑπάρχει ἄκρατος περὶ τὴν ἔκφρασιν ἐλευθερία, ἣν καλὸν νὰ μετριάσῃ ὁ ποιητὴς ἐν τῇ ἀναθεωρήσει τῆς κωμωδίας. Ἐν γένει δ' αὕτη πιστῶς ἀναπαρίστησιν εἰκόνα τῶν καθ' ἡμᾶς κοῦφων ψευδοφραγικῶν ἰθῶν.

Ἡ κόρη τῆς Λήμνου. — Ἐν ἔτει 1475 ἐπολιορχεῖτο ἡ Λήμνος. Τοῦ ἰδίᾳ πολιορκουμένου τῆς νήσου ταύτης χωρίου Κοκκίνου ὁ προσεστὼς Ἰσίδωρος ἔχει θυγατέρα Μαρίαν, ἥς ἐρῶνται συγχρόνως ὁ Βενετὸς καὶ ἱππότης Βρεντάνος καὶ ὁ Κρῆς Μελισσηνός, λαβὼν τὸ ψευδώνυμον Κλαδᾶς. Οὗτος εἶναι φυγὰς ἐκ τῆς πατρίδος, ἐπαναστάσης κατὰ τῆς βενετικῆς ἐξουσίας, παρ' ἧς εἶναι καταδεδικασμένους εἰς θάνατον. Εὐγενὴς φιλοπατρία ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς Λήμνον· κρατεῖ δ' αὐτὸν ἐν τῇ νήσῳ καὶ ὁ πρὸς τὴν Μαρίαν ἔρωσ.

Ἦλθον εἰς τὴν πολιορκουμένην νήσον ἐπίκουροι τῶν Βενετῶν πολυλῶθεν, ἀλλ' ὁ στόλος τῶν πολιορκητῶν εἶναι δυσκαταγώνιστος· ἡ Λήμνος διατρέπει τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων.

Οἱ φόβοι τοῦ Κλαδᾶ καὶ περὶ τῆς Λήμνου καὶ περὶ τῆς Μαρίας εὐτυχῶς δὲν ἐπαληθεύουσιν. Ἀποκρούονται ἐπιτυχῶς οἱ πολέμιοι· ἀλλ' ἡ νίκη ὀφείλεται πρωτίτως εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ προσεστῶτος — τὴν Μαρίαν. Ἡ Αὐρηλιανὴ αὕτη παρθένος τῆς Λήμνου, ἐνῷ ἡ πολιορκία ἐξεδηλοῦτο ἐν τῇ βιαιότητι αὐτῆς δυνάμει, προσέρχεται εἰς τὸν ναὸν, ἵνα προσευχηθῇ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς νήσου μετὰ τῶν λοιπῶν γυναικῶν. Εὐγενὴς καὶ ὠραία εἶναι ἡ προσευχὴ τῆς παρθένου. Ἀλλ' εἶτα, οἶονεῖ πνευματεύφορος, καταλιμπάνει τὸν ναὸν καὶ σπεύδει πρὸς τὸ σημεῖον τοῦ μεγαλητέρου κινδύνου.

Συγχρόνως τῇ φυγῇ τῶν πολεμίων κατέπλεεν εἰς τὸν λιμένα τῆς νήσου Ἐνετικὸς στόλος, διοικούμενος ὑπὸ τοῦ ἀρχιστρατήγου Λορεδάνου, κομίζοντος καὶ τὸ παράσημον τοῦ Ἀγίου Μάρκου,

Τὸ δεῖγμα τῆς ὑψίστης ἐκτιμῆσεως,
μεθ' οὗ

δὲν ἐκοσμήθη στῆθος γυναικός.

Τοῦ πατρὸς τῆς Μαρίας φονευθέντος ἐν τῇ πολιορκίᾳ, υἱοθετεῖται αὕτη ὑπὸ τῆς Βενετίας, ἥς ὁ ἀρχιστράτηγος προτείνει νὰ ἐκλέξῃ τὸν κράτιστον τῶν ἱπποτῶν πρὸς σύσφιγξιν τῶν συνδεόντων Ἐνετοὺς καὶ Ἑλληνας δεσμῶν.

Ἀπατητῆς τῆς καρδίας τῆς Μαρίας ἐκ τῶν Βενετῶν ἦτο ὁ ἱππότης Βρεντάνος, ὅστις, ἐννοήσας ὅτι αὕτη προτιμᾷ τὸν Κλαδᾶν, προπηλακίζει αὐτόν. Ὁ Κλαδᾶς δύναιτο, ἂν θέλῃ, νὰ φονεύσῃ τὸν Ἐνετὸν εἰς μονομαχίαν, ἀλλὰ κατανοεῖ τ' ἀποτελέσματα τοιαύτης ἄφρονος πράξεως· δὲν θὰ δυνηθῇ ἴσως νὰ μεταβῇ εἰς Κρήτην πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος. Ἐκ τῆς ἀπελπισίας ὅτι δὲν δύναται νὰ ἐκδικηθῇ τὸν Βρεντάνον ἐν στιγμῇ παραφορᾶς ἀρπάζει αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βραχίονος, σείων σφοδρῶς, ἀλλ' ἐν τῇ κινήσει ταύτῃ πίπτει ἐπιστολὴ ἐκ τοῦ στῆθους τοῦ Κλαδᾶ εἰς τὸ ἔδαφος. Πληροφορεῖται ἐξ αὐτῆς ὁ Βρεντάνος ὅτι ὁ ἄσπονδος αὐτοῦ ἔχθρος δὲν εἶναι ὁ Κλαδᾶς, ἀλλ' ὁ Μελισσηνός, υἱὸς ἐνὸς τῶν εὐγενεστάτων οἰκῶν τοῦ Ρεθύμνου. Οὗτος, ὑποκινήσας κατὰ τῆς Βενετίας ἐξέγερσιν, ἐφονεύθη καὶ μετ' αὐτοῦ οἱ πρωταίτιοι. Ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντωνίος, διαφυγὼν τὸν θάνατον, πλανᾶται πανταχοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦ Κλαδᾶ. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ἐκμεταλλεύεται ἀνάνδρως ὁ Βρεντάνος, ἵν' ἀποσπάσῃ τὴν Μαρίαν ἀπὸ τοῦ Κλαδᾶ. Θέτει αὐτὴν πρὸ διλήμματος, νὰ ὑποσχεθῇ τὴν χεῖρα εἰς αὐτόν, ἄλλως θέλει καταγγεῖλει τὸν Μελισσηνὸν εἰς τὰς βενετικὰς ἀρχάς. Πρὸ τοῦ κινδύνου τοῦ ἔραστοῦ ἡ Μαρία ἀποφασίζει νὰ δώσῃ τὴν χεῖρα εἰς τὸν Βρεντάνον.

Ὁ Κλαδᾶς ἀπόλλυσι πρὸς στιγμὴν τὴν γενναιότητα αὐτοῦ. Πλοῖον ναυλοχεῖ εἰς τὴν παραλίαν πρὸς μετάβασιν εἰς Κρήτην, ἔνθα ἀναμένουσιν αὐτὸν οἱ ἑταῖροι. Ἀλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ Κλαδᾶ κατεβλήθη ἐπὶ μικρόν. Ἀγνοεῖ τὸ αἷτιον τῆς ἐγκαταλείψεως αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Μαρίας.

Πρὶν ἢ ἀπέλθῃ εἰς Κρήτην, ἐπιθυμεῖ νὰ τὴν ἐπανίδῃ, νὰ ρίψῃ κατὰ πρόσωπον αὐτῆς τὸ μῖσος. Ὁ ἑταῖρος Σήφας τὸν ἐμποδίζει· ἀλλ' ὁ Κλαδᾶς δὲν ὑπακούει.

Ἀλλ' ἡ εἰς τὴν φοβερὰν θυσίαν ἐξαναγκασθεῖσα Μαρία ἐξακολουθεῖ ἀγαπᾶσα τὸν Κλαδᾶν. Ἐδῶκεν εἰς τὸν Βρεντάνον τὴν χεῖρα μόνον, ἀλλ'

οὐχὶ καὶ τὴν καρδίαν. Ἐνῷ αὕτη διαλογίζεται καὶ νὰ φονευθῇ ἐν ἀνάγκῃ λέγουσα :

Τὴν γέφυραν τοῦ χρόνου τὴν συνδέουσαν
τὸ σήμερον καὶ αὔριον ἡ χεὶρ αὐτῇ
νὰ τὴν συντρίβῃ παραχρῆμα δύναται...

εἰσέρχεται αἴφνης ὁ Κλαδᾶς, ἐλέγχων αὐτὴν ἐπὶ ἀπιστίᾳ.

Εἶνε σπαρακτικὴ ἡ συνάντησις· ἡ Μαρία ἀρνεῖται νὰ ὁμολογήσῃ τὸ αἷτιον τῆς ἀπιστίας· πίπτει ἀναίσθητος ἐπὶ ἀνακλίντρου, μὴ δυναμένη νὰ ὑπομένῃ πλέον. Ἐν τῷ μεταξὺ εἰσέρχεται ὁ Βρεντάνος. Οἱ δύο ἔρασταί ἀλληλοὑβρίζονται, ρῆξις ἐπικεῖται· ἡ Μαρία ζητεῖ νὰ τοὺς ἀποχωρίσῃ. Λέγει εἰς τὸν Κλαδᾶν ν' ἀπέλθῃ, ἀποστρέφων τὸ βλέμμα ἀπὸ τῶν ταπεινῶν καὶ ἀτενίζων τὰ ὕψη. Ἀλλ' ἐκ τῆς φράσεως ταύτης ἔτι μᾶλλον παροργίζεται ὁ Βρεντάνος, λέγων αὐτῇ ὅτι δὲν εἶναι μνηστὴ αὐτοῦ πλέον. Ζητεῖ νὰ ἐξέλθῃ, ἵνα καταμηνύσῃ τὸν Μελισσηνὸν εἰς τὰς βενετικὰς ἀρχάς· ἀλλὰ μαντεύει τοῦτο ἡ Μαρία καὶ ἀποπειρᾶται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Ὁ Βρεντάνος ἀπωθεῖ αὐτήν· ὁ Μελισσηνός τὸν καλεῖ ἀνάνδρον, οὗτος δὲ τὸν πλήττει εἰς τὸ στῆθος.

Ἐν τῷ μεταξὺ εἰσέρχεται εἰς τὸν θάλαμον ὁ Βενετὸς ἀρχιστράτηγος· μαρθάνει τὸν ὑπὸ τοῦ Βρεντάνου φόνον τοῦ Κλαδᾶ· οὗτος, διακαιολογούμενος, δεικνύει τὴν ἐπιστολὴν, ἐξ ἧς φαίνεται ἡ καταγωγὴ τοῦ Μελισσηνοῦ. Ὁ Λορεδάνος ἐλέγχει τὸν Βρεντάνον ἐπὶ τῇ αἰσχίστῃ χρήσει τῆς ἐπιστολῆς, ἀποδιώκων αὐτόν.

Θνήσκων ὁ Ἀντωνίος, πληροφορεῖται τὸ ἀπόρητον τῆς φαινομένης ἀπιστίας τῆς Μαρίας, παρ' ἧς ἐπικαλεῖται μεσιτείαν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν συντρόφων αὐτοῦ. Ὁ Λορεδάνος ὑπισχνεῖται αὐτήν, μετὰ δὲ τὴν ἀποδιώξιν τοῦ Βρεντάνου λαμβάνει ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτοῦ τὴν Μαρίαν.

Τὸ δρᾶμα τοῦτο κατὰ τὸν εἰσηγητὴν ὑπερέχει πάντων τῶν σταλέντων ἐπὶ εὐγενείᾳ περὶ τὴν σύνθεσιν, ἀποπνέει ἰδανισμόν καὶ φιλοπατρίαν· ἔχει δὲ γλῶσσαν καθαρὰν καὶ γενναίαν ποιητικὴν ἑξαρσιν. Προσηκόντως ἀπεικονίζονται οἱ διάφοροι χαρακτῆρες. Ὁ τοῦ Κλαδᾶ περιπαθὴς, φιλόπατρις ἄμα καὶ ἐμπαθὴς καὶ ὀρμητικός· Ἐπίσης ἐπιτυχῶς περιγράφεται ὁ χαρακτῆρ τῆς σωσιπόλιδος Ἑλληνίδος Μαρίας, ἔτι μᾶλλον εὐγενέστερος δεικνυόμενος ἐν τῇ τελευταίᾳ πράξει τοῦ δράματος. Ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἡ πατρὶς κατισχύει τοῦ ἔρωτος. Προσφέρει τὴν χεῖρα εἰς τὸν Βρεντάνον πρὸς σωτηρίαν τοῦ Κλαδᾶ, οὐ μόνον διότι ἀγαπᾷ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ διότι ποθεῖ νὰ χρησιμεύσῃ οὗτος πρὸς ἱερώτερον σκοπόν. Ἰδεώδης καὶ ἡρωϊκὴ ἐν πολέμῳ, εἶναι τοιαύτη καὶ ἐν τῷ ἀγῶνι τοῦ ἔρωτος.

Μετ' ἐπιτυχίας ἐπίσης περιγράφεται ὁ φαῦλος χαρακτῆρ τοῦ Ἐνετοῦ Βρεντάνου, ἀλλ' ἡ τιμωρία αὐτοῦ δὲν εἶναι δυστυχῶς ἡ προσήκουσα. Ὁ εὐγενὴς καὶ ἀθῶος Κλαδᾶς φονεύεται ἀνάνδρως ὑπὸ τοῦ Βρεντάνου, ὅστις σχεδὸν μένει ἀτιμώρητος, εἰ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἰδίᾳ ἔπρεπε νὰ πέσῃ ἡ τιμωρία τῆς τραγωδίας. Εἶναι ἀληθές ὅτι ἀποδιώκεται μετὰ περιφρονήσεως ὑπὸ τοῦ Βενετοῦ ἀρχιστρατήγου, στερεῖται δὲ τῆς Μαρίας, ἀλλ' ἡ τοιαύτη κάθαρσις δὲν εἶναι πλήρης. Ὁ Κλαδᾶς μαρθάνει, θνήσκων, ὅτι πρὸς χάριν αὐτοῦ καὶ τῆς πατρίδος ἐθυσίασεν ἡ Μαρία τὸ αἶσθημα αὐτῆς. Ὁ δολοφονηθεὶς διεκδικεῖ οὕτως ὑπὲρ ἑαυτοῦ πλήρη τὸν ἔλεον τοῦ ἀναγνώστου, ἀλλ' ἀμφισβητεῖ ἐπίσης μετὰ τῆς Μαρίας τὸ πρόσωπον τοῦ πρωταγωνιστοῦ.

Αἱ ἐλλείψεις αὗται μειοῦσι μὲν, ἀλλὰ δὲν αἵρουσι τῆς ἀξίας τῆς τραγωδίας ταύτης, δικαίως ἀξιούσης τὴν δάφνην.

Ἡ Ἐπιτροπεία, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὰς εἰς τὸν ἀγῶνα σταλείσας τραγωδίας καὶ κωμωδίας, ἐκ μὲν τῶν κωμωδιῶν ἐβραβευσεν ὁμοψήφως τὸν ποιητὴν τῆς « Ἀ λ ε π ο ῦ ς », ἐπήνεσε δὲ τοὺς ποιητὰς τῶν « Ἀ ν θ ρ ἄ κ ω ν » καὶ τοῦ « Ἐ π ι σ κ ε π ρ ῆ ρ ῖ ο υ ».

Ἐκ δὲ τῶν τραγωδιῶν ἐβράβευσε κατὰ πλειονοψηφίαν τὸν ποιητὴν τῆς « Κ ὀ ρ η ς τ ῆ ς Λ ῆ μ ν ο υ », τῆς μειονοψηφίας βραβεύσεως τοὺς ποιητὰς τῆς « Κ ὀ ρ η ς τῆς Λ ῆ μ ν ο υ » καὶ τοῦ « Ἰ ο ῦ τοῦ Β α σ ι λ ε ῶ ς », ἐπήνεσε δὲ τοὺς ποιητὰς τοῦ « Ἰ ο ῦ τοῦ Β α σ ι λ ε ῶ ς » καὶ τοῦ « Λ ε ὄ ν τ ο ς Χ α μ α ρ έ τ ο υ ».